

LISA 2. TEHNILINE ARUANNE

Metoodika kirjeldus

A.1 Elanikkond

A.1.1 Valim

Uuring viidi läbi 15–74-aastaste Eesti elanike seas. Uuringu üldkogumi moodustasid samas vanuses Eesti alalised elanikud (1 048 486 inimest seisuga 1.01.2005).

A.1.2 Metoodika

Intervjuud viidi läbi arvutil juhitud personaalintervjuude (CAPI – *computer assisted personal interviewing*) meetodil vastajate kodudes. CAPI intervjuu puhul on ankeedi küsimused sülearvuti ekraanil ja vastused sisestatakse kohe arvutisse.

Valim moodustus “isekaaluvana”, st kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, kus kõik vastajad esindavad võrdset arvu üldkogumi inimesi. Respondendi valikuks leibkonnas kasutati noorte meeste reeglit, mis tagab noorte meeste parema esindatuse valimis. Küsitlustöö käigus kujunenud valimi sotsiaaldemograafilist struktuuri soo, vanuse, rahvuse ja elukoha lõikes võrreldi vastavate statistiliste näitajatega üldkogumi kohta ning kaaluti sellele vastavaks. Kokku viidi läbi 503 intervjuud.

A.1.3 Küsitlus

Kokku külastati 1151 aadressi, kusjuures:

- 503 juhul viidi intervjuu läbi;
- 66 juhul keelduti intervjuust kohe (ei olnud võimalik täpsustada, kas on tegemist sihtrühma esindajaga või mitte);
- 168 juhul keeldus sihtrühma kuuluv isik vastamisest;
- 68 juhul ei olnud valitud aadressil sihtrühma esindajat;
- 337 juhul ei saadud kontakti (kinnine uks)
- 9 juhul ei olnud sihtrühma esindaja küsitlusperioodil kättesaadav

13.–15. septembril 2006 saadeti küsitlustöö järelkontrolliks välja 96 kirja. Tagasi saabusid ligi pooled kirjad (44 kirja). Vastajate tagasiside põhjal võib öelda, et respondendid olid valitud ettenähtud valikureeglit kasutades ning intervjuud olid läbi viidud ettenähtud nõuete kohaselt. Hinnangud küsitlusele ning küsitlejate tööle olid väga positiivsed. Mitmed vastajad olid huvitatud sellest, milline on uuringust tõusev kasu, kes ja milliseid järeldusi sellest teeb.

Usalduspiirid

Andmetabelite uurimisel ja tulemustest järelduste tegemisel tuleb arvestada valimi veaga. VeapiiRID on toodud 95% tõenäosusega, arvestades kogu valimi ja sagedamini esinevate alarühmade arvulist suurust.

Statistilise vea piirid

Vastuse osakaal/ Valimi suurus	50%	45% 55%	40% 60%	35% 65%	30% 70%	25% 75%	20% 80%	15% 85%	10% 90%	5% 95%
10	31,0%	30,8%	30,4%	29,6%	28,4%	26,8%	24,8%	22,1%	18,6%	13,5%
30	17,9%	17,8%	17,5%	17,1%	16,4%	15,5%	14,3%	12,8%	10,7%	7,8%
50	13,9%	13,8%	13,6%	13,2%	12,7%	12,0%	11,1%	9,9%	8,3%	6,0%
75	11,3%	11,3%	11,1%	10,8%	10,4%	9,8%	9,1%	8,1%	6,8%	4,9%
100	9,8%	9,8%	9,6%	9,3%	9,0%	8,5%	7,8%	7,0%	5,9%	4,3%
150	8,0%	8,0%	7,8%	7,6%	7,3%	6,9%	6,4%	5,7%	4,8%	3,5%
200	6,9%	6,9%	6,8%	6,6%	6,4%	6,0%	5,5%	4,9%	4,2%	3,0%
300	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%	5,2%	4,9%	4,5%	4,0%	3,4%	2,5%
400	4,9%	4,9%	4,8%	4,7%	4,5%	4,2%	3,9%	3,5%	2,9%	2,1%
500	4,4%	4,4%	4,3%	4,2%	4,0%	3,8%	3,5%	3,1%	2,6%	1,9%
600	4,0%	4,0%	3,9%	3,8%	3,7%	3,5%	3,2%	2,9%	2,4%	1,7%
700	3,7%	3,7%	3,6%	3,5%	3,4%	3,2%	3,0%	2,6%	2,2%	1,6%
800	3,5%	3,4%	3,4%	3,3%	3,2%	3,0%	2,8%	2,5%	2,1%	1,5%
900	3,3%	3,2%	3,2%	3,1%	3,0%	2,8%	2,6%	2,3%	2,0%	1,4%
1 000	3,1%	3,1%	3,0%	3,0%	2,8%	2,7%	2,5%	2,2%	1,9%	1,4%

A.2 Ettevõtjad

A.2.1 Valim

Ettevõtjate uuringu valimi baasiks oli ettevõtete äriregister, mis sisaldab andmeid ettevõtete kohta 2004. aasta seisuga. Valimi aluseks võeti olemasolevad andmed 38 420 ettevõtte kohta.

Uuringu sihtrühmaks olid ettevõtete tippjuhid (direktorid, tegevjuhid, juhatajad, omanikud). Valimi moodustamisel pandi paika kvoodid ettevõtete suurusrühmadele (0–19, 20–49, 50+ töötajat) ning tegevusaladele (vt tabel 1), mis võimaldasid saada uuringu tulemuste võrdlemiseks nendes alamrühmades piisavalt suured grupid.

Tabel 1. Kvoodid ettevõtte suurusele (töötajate arv) ja tegevusalale

		Ettevõtte suurus			
		kuni 19	20-49	50-99	KOKKU
Ettevõtte tegevusala EMTAK alusel	A+B (primaarsektor)	10	13	4	27
	C+D+E+F (sekundaarsektor)	39	88	52	179
	G+H	62	52	19	133
	I+J+K	77	36	19	132
	L+M+N+O	12	11	6	29
	KOKKU	200	200	100	500

- A põllumajandus, jahindus, metsamajandus
- B kalandus
- C mäetööstus
- D töötlev tööstus
- E energeetika, gaasi- ja veevarustus
- F ehitus
- G hulgi- ja jaekaubandus; remont
- H hotellid ja restoranid
- I veondus, laondus, side
- J rahandus, kindlustus (finantsvahendus)
- K kinnisvara, rentimine ja äritegevus
- L avalik haldus, riigikaitse, sotsiaalkindlustus
- M haridus
- N tervishoid ja sotsiaalhoolekanne
- O teised riigi-, sotsiaal- ja isikuteeninduse liigid

Uuringu tulemused on esinduslikuks kaalutud järgmiste geograafiliste piirkondade lõikes:

- (1) Tallinn,
- (2) Põhja- ja Lääne-Eesti (Harju-, Järva-, Rapla-, Lääne-, Hiiu-, Saare- ja Pärnumaa)
- (3) Tartu piirkond ja Lõuna-Eesti (Tartu-, Jõgeva-, Viljandi-, Võru-, Valga- ja Põlvamaa)
- (4) Virumaa

A.2.2 Metoodika

Küsitlus viidi läbi arvutil juhitud telefoniintervjuude e CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*) meetodil Emori 30 küsitluskohaga telefoniküsitluskeskuses vastava koolituse läbinud Emori telefoniküsitlejate poolt. Arvutil juhitud telefoniintervjuude puhul on küsimused arvutiekraanil ja vastused sisestatakse kohe arvutisse, mis aitab vältida paberankeetide sisestamisel tekkida võivaid vigu. Ankeeti oli sisse programmeeritud suunamised ja vastuste loogiline kontroll, mis samuti hoiavad ära küsitlustöö käigus tekkida võivaid eksimusi. Kokku viidi läbi 500 intervjuud.

A.2.3 Küsitlus

Valimibaasi 2153 telefoninumbri seast kasutati ära 2130 telefoninumbrit, kusjuures:

- 500-l juhul viidi intervjuu läbi;
- 91-l juhul keelduti intervjuust kohe (ei olnud võimalik täpsustada, kas on tegemist sihtrühma esindajaga või mitte);
- 88-l juhul keeldus sihtrühma kuuluv isik vastamisest;
- 33-l juhul ei olnud valitud numbril sihtrühma esindajat;
- 253-l juhul ei toimunud intervjuud, kuna kvoot oli täis;
- 806-l juhul ei saadud kontakti (number ei vastanud/polnud kasutusel, oli kinni, automaatvastaja);
- 127-l juhul ei kuulunud number ettevõttele.
- 230-l juhul ei olnud sihtrühma esindaja küsitlusperioodil kättesaadav

18.–19. oktoobril 2006 viidi telefoni teel läbi küsitluse järelkontroll, mille käigus pöördui tagasi 25 tippjuhi poole, et kontrollida küsitluse toimumist, respondendi valiku õigust ning saada hinnang küsitaja tööle. Kontroll hõlmas erinevate intervjuueerijate tööd. Järelkontrolli tulemuste põhjal võib öelda, et küsitlus oli läbi viidud korrektselt, respondendid valitud etteantud reegli järgides ning küsitlus jättis respondentidele üldiselt meeldiva mulje.

A.3 Avalik sektor

A.3.1 Valim

Avaliku sektori valim moodustati kvootvaliku põhimõttel: kliendi soovidest lähtuvalt jaotati avalik sektor 5 alamrühma:

- Grupp 1: Ministereeriumid, maavalitsused, põhiseaduslikud institutsioonid v.a. kohtud, avalik-õiguslikud juriidilised isikud (v.a. ülikoolid, teatrid, muuseumid, uurimisasutused; peamaja tasandil)
- Grupp 2: Riigiametid, inspeksioonid, valitsusasutused, ministeeriumite haldusala asutused
- Grupp 3: Õiguskaitseasutused (politsei, prokuratuur, teabemet, maksu- ja tolliamet, kohtud, kriminaalhooldusosakonnad)
- Grupp 4: Poliitiline ametkond: riigikogu, linnavolikogud, vallavolikogud

Grupp 5: Kohalikud omavalitsused: linna- ja vallavalitsused (Tallinna ja suurte linnade puhul ka linnavalitsuse ametid, Tallinnas ka linnaosavalitsused)

Valim moodustati kvootvaliku põhimõttel, eesmärgiga tagada piisavalt suured alamrühmad, mis võimaldaksid tulemusi vastavate rühmade lõikes analüüsida (tulemuste kohta vt tabel 5). Uuringu aluseks oleva andmebaasi koostas AS Emor. Andmebaasi koostades kasutati erinevaid põhimõtteid: peamiselt asutuste ja institutsioonide internetist kättesaadavaid kontaktandmeid (vastavate asutuste koduleheküljed), aga ka avalike teenistujate andmekogu (<http://atr.rk.ee/atr/>). Asutuste puhul, kus avalikult kättesaadavad meiliaadressid süstemaatiliselt puudusid, pöördui kontaktide saamiseks otse asutuse enda poole.

Valimi puhul tuleb silmas pidada järgnevaid lähtekohti ja kitsendusi:

- Avalik-õiguslikke juriidilisi isikuid kaasati uuringusse uuringu Justiitsministeeriumi valikul. Seega, andmete kaalumise aluseks võetud teoreetiline osakaal on kindlasti väiksem kui avalik-õiguslike juriidiliste isikute tegelik osakaal avalikus sektoris. Andmete interpreteerimisel tuleb arvestada sellega, et antud sihtrühma arvamused on alla kaalutud.
- Piirivalveameti puhul moodustasid valimi piirivalveameti töötajad, mitte kaadrikaitseväelased. Andmete kaalumisel on seega arvestatud ainult valimisse kaasatud töötajate osakaaluga
- Linnade puhul on aluseks võetud riigikantselei statistika (seisuga 31.12.2005) aluseks olev linnade nimekiri (www.riigikantselei.ee/avalikteenistus), mida kohandati vastavalt vahepeal haldusjaotuses aset leidnud muudatustele.
- **Linnavolikogude** puhul oli kontaktide kättesaadavus vilets, mistõttu mõned linnad valimisse ei sattunud. Valimi moodustamise aluseks võeti need linnavolikogud, mille meiliaadressid olid avalikult kättesaadavad. 34-st linnast:
 - 8 linna puhul olid olemas kõik kontaktid. Nendeks linnadeks olid: Tallinn, Keila, Saue, Kunda, Rakvere, Kuressaare, Tartu, Viljandi
 - 13 linna puhul oli olemas esimehe meiliaadress ja mõnel juhul ka üksikud volikogu liikmete meiliaadressid. Nendeks linnadeks olid: Kiviõli, Kohtla-Järve, Narva, Püssi, Sillamäe, Paide, Haapsalu, Pärnu, Vändra alev, Elva, Valga, Mõisaküla, Võru.
 - Ülejäänud 13 linna kohta kontaktid puudusid. Nendeks olid: Loksa, Maardu, Paldiski, Kärkla, Narva-Jõesuu, Jõgeva, Mustvee, Põltsamaa, Põlva, Sindi, Kallaste, Tõrva, Võhma.
- **Vallavolikogude** puhul valiti juhuvaliku alusel (kasutades väljaarvutatud sammu, mis arvestas vallavolikogude osakaaluga üldkogumis ja tagas piisavalt suure kontaktide (meiliaadresside) varu välja 74 valda, mille kohta koostati kontaktide täielik andmebaas (vt tabel 3). Kuna kontaktide kättesaadavus oli halb, siis juhul, kui sammu alusel väljaarvutatud vallavolikogul avalikult kättesaadavaid kontaktandmeid polnud, asendati see nimekirjas järgmise vallaga. Seega on valimisse kaasatud ainult avalikult kättesaadavate meiliaadressidega vallavolikogud. Osade valdade puhul olid kättesaadavad vaid esimehe ja/või osade volikogu liikmete meiliaadressid.

Tabel 3. Vallavolikogude valimi moodustamise aluseks olevad vallad

MAAKOND	VALITUD VALLAD
Harju	Keila, Kernu, Nissi, Padise, Raasiku, Saku, Viimsi
Hiiu	Kõrgessaare
Ida-Virumaa	Avinurme, Kohtla-Nõmme, Maidla, Mäetaguse, Toila, Vaivara
Jõgeva	Pala, Palamuse, Tabivere
Järva	Imavere, Kareeda, Koigi, Paide
Lääne	Kullamaa, Lihula, Nõva, Risti, Taebla

Lääne-Virumaa	Rakke, Sõmeru, Tapa, Vihula
Põlva	Ahja, Mikitamäe, Orava, Põlva, Veriora
Pärnu	Audru, Kaisma, Koonga, Saarde, Sauga, Tõstamaa
Rapla	Juuru, Kehtna, Märjamaa, Raikküla
Saare	Kaarma, Leisi, Lümända, Muhu, Pihla, Põide, Valjala
Tartu	Alatskivi, Laeva, Luunja, Puhja, Rannu, Rõngu, Tähtvere
Valga	Hummuli, Otepää, Põdrala, Taheva
Viljandi	Abja, Karksi, Kõpu, Suure-Jaani, Tarvastu
Võru	Antsla, Misso, Rõuge, Urvaste, Vastseliina

- **Kohalikud omavalitsused** jaotati asukohta järgi nelja rühma:
 - Tallinn,
 - suured linnad (Tartu, Pärnu, Narva ja Kohtla-Järve),
 - muud linnad,
 - maa-asulad.

Tallinna ning suurte linnade puhul koostati täisandmebaasid, mis sisaldasid ka linnavalitsuse osakondi ja ameteid, Tallinna puhul ka linnaosade valitsusi. Muude linnade ja valdade puhul valiti juhuvaliku teel sammu kasutades välja vaid osad linnad ja vallad, mille kohta koostati täisandmebaas. Sammu koostamisel arvestati keskmise töötajate arvuga linna- või vallavalitsuses ning vajaminevate kontaktide arvuga (baseerus vastava omavalitsustüübi töötajate osakaalule üldkogumist). Andmebaasid olid aluseks valimi moodustamisele.

Tabel 4. Muude linnade ja valdade valimibaasis olevad asulad

MAAKOND	VALITUD LINNAD	VALITUD VALLAD
Harju	Paldiski	Kuusalu, Vasalemma, Kernu
Hiiu		
Ida-Virumaa	Kiviõli	Iisaku, Toila
Jõgeva	Jõgeva	Kasepää
Järva	Paide	Kareda
Lääne		Haniila, Taebala
Lääne-Virumaa	Rakvere	Tapa
Põlva		Kõlleste
Pärnu	Sindi	Veriora
Rapla		Lavassaare, Tõstamaa
Saare		Leisi, Torgu
Tartu		Mäksa, Vara
Valga	Kallaste	Põdrala
Viljandi	Viljandi	Kõpu, Viiratsi
Võru		Urvaste

Lisaks veel:

- Kaitsepolitsei ameti, teabeameti, kaitsejõudude peastaabi ja Eesti Panga puhul saadi töötajate arv vastavalt asutustelt endilt, kusjuures ankeedid saatis juhuslikult valitud töötajatele laiali vastava asutuse kontaktisik. See võimaldas tagada nende asutuste eripärast tingitud konfidentsiaalsuse.
- Kontaktide andmebaas “puhastati” pärast selle kokkupanekut, püüdes ametinimetuste alusel jätta välja abipersonal. Välja jäeti sekretärid (kohati jäid sisse referendid, kui ametinimetusest ei olnud päris selge, millised on tööülesanded), autojuhid, koristajad jmt.

A.3.2 Metoodika

Uuring viidi läbi **veebipõhiselt** (CAWI – *Computer Assisted Web Interviewing*) septembris ja oktoobris, 2006. Vastajaile saadeti e-kirja teel link TNS Emori veebiküsitluste serveris

asuvale ankeedile ning paluti täita ankeet. Ankeedi täitmisel oli tagatud SSL turvähendus, mis tagas vastuste konfidentsiaalsuse. Programm välistas ka korduva ankeedi täitmise sama vastaja poolt.

Ankeedid saadeti välja kolmekordse varuga, linna- ja vallavolikogude puhul viiekordse varuga. Planeeritud valimi suuruseks oli 700 vastajat

A.3.3 Küsitlus

Kokku saadeti välja 2766 e-kirja, mis sisaldasid linki ankeedile. Nendest:

- 1321 juhul saadi tagasi täidetud ankeet
- 136 juhul kontakt puudus (e-posti aadress ei töötanud)
- 374 juhul ankeedi täitmine katkestati
- 8 juhul ei olnud tegemist sihtrühma esindajaga
- 7 juhul ei olnud inimene küsitlusperioodil kättesaadav
- 920 juhul ankeedi täitmist ei alustatud

Vastamismäär sihtrühmas oli 48%, mis oli oodatust oluliselt kõrgem ning mistõttu valim kasvas võrreldes esialgu planeerituga 621 respondendi võrra.